

Rozhodnutí Krajského soudu v Banského Bystrici ze dne 26.01.1967, sp. zn. 10 Co 21/67, ECLI:CZ:KSBB:1967:10.CO.21.1967.1

Číslo: 103/1967

Právní věta: K výkladu § 11 a nasl. o. z. K riešenie otázky, keď je kritika neoprávneným zásahom.

Soud: Krajský soud v Banské Bystrici

Datum rozhodnutí: 26.01.1967

Spisová značka: 10 Co 21/67

Číslo rozhodnutí: 103

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Osobní údaje

Předpisy: 40/1964 Sb. § 11

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 103/1967 sb. rozh.

K výkladu § 11 a nasl. o. z. K riešenie otázky, keď je kritika neoprávneným zásahom.

(Rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. januára 1967, [10 Co 21/67.](#))

Okresný súd v Banskej Bystrici vyhovel návrhu na ochranu osobnosti tak, že nariadil uverejnenie v denníku S. článok v určitom znení.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudok čiastočne zmenil na tomto základe: že Redakcia je povinná do 7 dní uverejniť v denníku S. článok tohoto znenia:

„Dňa 16. 7. 1965 sme uverejnili v našom časopise článok „p. t. – P. b.“. Pokiaľ v tomto článku konanie Š. P. bolo nazvané rozkrádaním, alebo ochraňovaním rozkrádania národného majetku v socialistickom vlastníctve uvádzame, že po uverejnení tohto článku bolo právoplatným uznesením trestné stíhanie pre trestný čin porušenie povinností v prevádzke socialistickej organizácie zastavené. Bolo zistené, že v mesiaci auguste 1964 síce došlo k neoprávnenému preplateniu miezd za brigádnicke práce pri premiestňovaní skladov. čím vznikli aj neoprávnené náklady pre podnik. Bolo aj zistené, že najpovolanejší pracovníci podniku neboli o správnosti plne presvedčení, lebo im bolo už známe prv, než došlo k vyplateniu miezd, že tieto sú nadsadené; výplatu týchto nepozastavili, ale len previedli opatrenie do budúcnosti. Pokiaľ Š. P. vina nebola vyslovená právoplatným odsudzujúcim rozsudkom, nebolo jeho konanie správne označené ako rozkrádanie.“

Žalovaná strana na II. mieste je povinná zaplatiť na trovách konanie žalobcovi na účet Krajského združenia advokátov v B. 1127,33 Kčs do 3 dní.

Z odôvodnenia:

Rozvoj spoločnosti je rozlučne spojený s rozvojom osobnosti človeka. Socialistické zriadenie oslobodzuje osobnosť človeka a vytvára spoločenské predpoklady pre jej všestranný vývoj a uplatnenie. Preto prislúcha mimoriadný význam i právnej ochrane osobnosti občana. ustanovenia občianskeho zákona o práve na ochranu osobnosti (§ 11 a 16 o. z.) patria nepochybne k najprogresívnejším novotám nášho nového občianskeho práva. Zásah do osobných práv narušuje istotu a spoločenskú aktivitu občana a rozrušuje jeho vzťah k spoločnosti, takže sa nepriamo prejavuje aj ako útok proti spoločnosti. Systém ochrany osobnostných práv je preto nielen jednou zo záruk vývoja a uplatnenia osobnosti občana, ale aj jednou zo záruk rozvoja socialistickej spoločnosti.

Občiansky zákon ustanovením § 13 poskytuje ochranu osobnosti len v prípade závažného porušenia občianskej cti, ktoré porušenie predstavuje zásah do osobnosti občana. Zásah musí byť objektívne spôsobilý takúto újmu spôsobiť. Musí ísť o jednanie proti mravnej integrite, znižovanie dôstojnosti, vážnosti, cti, o jednanie z hľadiska vzťahu k spoluobčanom, o jednanie ohrozujúce postavenie a uplatnenie v spoločnosti.

Forma ochrany a tým aj súdneho výroku a prípadnej reparácie následkov závisí od charakteru porušenia a újmy a od okolností prípadu a vhodnosti prostriedkov nápravy.

Z neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti človeka sú vzhľadom k svojej publicite zvlášť nebezpečné zásahy, ku ktorým dochádza prostredníctvom tlače.

Je potrebné robiť rozdiel medzi kritikou a neoprávneným zásahom, pričom rozdiel medzi nimi treba umiestniť v rozhodujúcom hľadisku pravdivosti, vernosti, objektívnosti a cieľa, ktorý je konkrétnym prejavom sledovaný. Zákonná ochrana je daná len ak vytykané prejavy sú zásadne nepravdivé, alebo pravdu skresľujúce. Nemožno priznať právo na ochranu občanovi, ktorý konal protispoločensky a publikácia takýchto skutočností je kritikou a oprávneným zásahom proti spoločenským nešvárom.

Krajský súd dospel k záveru, že žalobca má právo na ochranu svojej osobnosti formou primeranou okolnostiam prípadu.

Je kritika takýmto neoprávneným zásahom? Podľa názoru krajského súdu táto nie je neoprávnená, ak nie sú prekročené medze kritiky vecnej (opierajúcej sa o pravdivé skutočnosti a vychádzajúce z nich závery, ktoré tieto skutočnosti odôvodňujú) a ak je primeraná obsahom i formou. V opačnom prípade ide o zásah neoprávnený a dotknutý občan má právo na ochranu svojej osobnosti, ktorá takýmto zásahom bola dotknutá.

V uvedenom článku bolo medzi iným poukázané jednak na nesprávne stanovené normy pri brigádnických prácach za účelom premiestnenia tehloskladu, ktorého vedúcom bol žalobca, a v dôsledku toho na neprimerane vysoké zárobky brigádnikov, medzi tým aj žalobcu. Toto konanie bolo nazvané rozkrádačstvom a samotný žalobca ochrancom takéhoto rozkrádania a rozkrádačom.

Na základe protokolu vystaveného podnikovou kontrolou, ktoré nedostatky uvedené v článku vyššie uvedenom prešetrovala, vyšetrovacie skupina odd. VB začala uznesením trestné stíhanie vo veci porušenia povinností v prevádzke socialistickej organizácie z nedbalosti podľa § 130 ods. 1 a 2 tr. zák. Tak sa stalo preto, lebo tu bolo podozrenie z trestného činu a dotiaľ nebolo zjavné, kto toto zapríčinil. Proti žalobcovi obvinenie podľa § 163 ods. 1 tr. poriadku vznesené nebolo. Samotné trestné stíhanie bolo uznesením vyšetrovacej skupiny zastavené. Bolo zistené, že v mesiaci auguste 1964 došlo k neoprávnenému preplateniu miezd za brigádnické práce pri premiestňovaní skladov, a

že tým vznikli aj neoprávnené náklady pre podnik. Zároveň však bolo zistené, že vedeniu podniku bolo známe prv, než došlo k vyplateniu miezd pre brigádnikov, že tieto mzdy sú nadsadené, t. j. koncom augusta 1964, ale nepozastavili zodpovední pracovníci vyplatenie miezd, ale len previedli opatrenie na úpravu mzdových noriem pre budúce pracovné obdobie. Z toho bolo usúdené, že sami najpovolanejší pracovníci podniku neboli o nesprávnosti zárobkov plne presvedčení a preto vo výplate takýchto miezd nebola vzhľadaná trestná činnosť.

Vzhľadom na tieto zistenia krajský súd je názoru, že pokiaľ boli v článku kritizované nedostatky ohľadne neoprávneného preplatenia miezd za brigádnicke práce a tým aj vznik neoprávnených nákladov pre podnik, za čo bol zodpovedný aj žalobca, pretože v jeho pracovnej náplni medzi iným bola aj povinnosť dbať o správne uplatnenie socialistických zásad odmeňovania za prácu a účelne hospodárenie mzdovým fondom, išlo o kritiku oprávnenú. Preto v tomto smere neišlo o neoprávnený zásah voči žalobcovi.

Pokiaľ však bolo nazvané konanie žalobcu rozkrádaním a ochranou rozkrádania, podľa názoru krajského súdu ide o neoprávnený zásah do osobnosti žalobcu. Ako už bolo predtým povedané, kritika musí byť i primeraná obsahom aj formou. Záleží preto an na označení jednotlivých javov, forme označenia konanie občana, forme charakterizujúcej charakter a vlastnosti občana.

Pojem rozkrádanie je vlastný skutkovej podstate trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve (§ 132 tr. zák. ä, z čoho sa vyvodzuje aj označenie rozkrádač pre občana, ktorý sa takejto trestnej činnosti dopustil.

V našom trestnom poriadku (§ 2 ods. 2) je však zakotvená zásada prezumcie neviny, čo znamená, že dokiaľ právoplatným odsudzujúcim rozsudkom súdu nie je vyslovená vina, nemožno na toho, proti komu sa vedie trestné konanie, hľadieť akoby bol vinný.

Proti obžalovanému nebolo v čase uverejnenia článku ani vznesené obvinenie a ako už bolo uvedené, trestné stíhanie bolo zastavené.

Preto pokiaľ konanie žalobcu bolo označené ako ochrana rozkrádania a žalobca ako rozkrádač, stalo sa tak neoprávnene.

Podľa názoru krajského súdu ide potom o jednanie proti osobnosti žalobcu z hľadiska vzťahu k spoluobčanom a o jednanie ohrozujúce jeho postavenie a uplatnenie v spoločnosti. Označenie žalobcu ako rozkrádača môže mať hlavne nepriaznivé dôsledky, pokiaľ ide o uplatnenie žalobcu v spoločnosti, ako aj dôsledky, pokiaľ ide o jeho postavenie medzi ostatnými spoluobčanmi.

Patrí preto žalobcovi nárok na zadostučinenie.

Podľa názoru krajského súdu dostatočným zadostučinením pre žalobcu je uverejnenie článku v znení, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo zodpovie charakteru porušenia a vhodnosti nápravy.